

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**TLHAHLOBO YA LENGOLO A
THUTO LA NAHA
MOKAHLELONG O PHAHAMENG**

KEREITE YA 11

**SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)
PAMPIRI YA 3 (P3)**

PUDUNGWANA 2007

MATSHWAO: 100

NAKO: Dihora tse 2½

Pampiri ena e na le maqephe a 6.

DITAELO HO MOHLAHLABUWA

Pampiri ena e arotswe dikarolo tse tharo, e leng:

KAROLO YA A:	Moqoqo – mantswa a 350 – 400	(50)
KAROLO YA B:	Ditema tsa kgokahano tse telele – mantswa a 180 – 200	(30)
KAROLO YA C:	Ditema tse kgutshwane tsa kgokahano ya ka mehla – mantswa a 120 - 150	(20)

1. Bahlahlobuwa ba lokela ho araba potso e le NNGWE karolong e nngwe le e nngwe.
2. Qala karolo e nngwe le e nngwe leqepheheng le letjha, mme o sehe mola qetellong ya karolo ka nngwe.
3. Ngola ka mongolo o makgethe o balehang.
4. Qala karolo e nngwe le e nngwe leqepheheng le letjha, mme o sehe mola qetellong ya karolo ka nngwe.
5. Tsepamisa maikutlo haholo mopeletong le popong ya dipolelo tse nepahetseng.

KAROLO YA A**MOQOQO****POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho se le SENG mme o ngole moqoqo wa bolelele bo boletsweng ka hodimo. Ela tsena hloko:

- Mohatong wa boitokisetso etsa moralo kapa mmapa wa monahano moo o bontshang mehopollo ya sehlooho le dintlha tse e tshehetsang tseo o tla ngola ka tsona;
 - Ha o qeta ho ngola moqoqo boela o o bale hape ho lokisa diphoso. O tla abelwa matshwao bakeng sa ho ela hloko mehato e boletsweng ka hodimo.
- 1.1 Matsatsing a kajeno Afrika Borwa e tsieditswe ke tshebediso e mpe ya dithethefatsi, haholo batjheng le baneng ba dikolo. Mmuso le mekgatlo ya setjhaba e eme ka maoto ho lwantshana le qaka ena. Tshebediso ya dinotahi le ya dithethefatsi batjheng le baneng e senya maphelo a bona jwang? Wena o bona qaka ee e ka rarollwa jwang? Ngola moqoqo wa bolelele bo boletsweng ka hodimo moo o phehisang ka tharollo e ka sebediswang ke setjhaba. Sehlooho sa moqoqo wa hao e be, '**Tharollo ya ka mabapi le tshebediso e mpe ya dithethefatsi**'.
- 1.2 Kgwedi e fetileng o ne o le mathateng, o iphumane o le hara kidibitlahadi ya taba, wa ba wa qetella o kwaletswa ke mapolesa. Se ileng sa o tetebetsa le ho feta e bile hore le maemo a ditaba le ona a ne a o tshwanela. Maele a reng 'Leshodu ke le tshwerweng' a ile a netefala. Ngola moqoqo moo o hlalolang maemo a ileng a lebisana kenyakenyeng ena eo o ileng wa iphumana o le hara yona. Sehlooho sa moqoqo wa hao e be, '**Ao tjhe, a tla a ntshwanela ana maemo a ditaba!**'.
- 1.3 Malapeng a borona re ye re keteke mekete e fapafapaneng ho tloha ho e kang pitiki ho isa ho ya manyalo. Ka mora mokete o mong le o mong ho ba le tseo re ke keng ra di lebala. Ngola moqoqo ka sehlooho sena: '**Mokete oo nke keng ka o lebala le kgale**'.
- 1.4 Naha ya Afrika Borwa e shebane le mathata a bosenyi morao tjena. Letsatsi le leng le le leng ho ngolwa le ho balwa ka bosenyi bo jeleng setsi masedinyaneng. Maoba mona o sa tswa bona ka mahlo ha ketso ya bosenyi e etsahala o e shebile. O ile wa ba wa itela wa tshwara tau ka ditlana. Ngola moqoqo oo ho ona o phetang ka moo o ileng wa e namola ka teng. Sehlooho sa hao e be, '**Ka tla ka thusa, hoja tsietsi e ne e tobile motho wa heso**'.

- 1.5 Ho tlišwa ha demokerasi Afrika Borwa ho tlišitse tse ngata tse ntle. Kajeno Mafrikaborwa a ikotla sefuba ka ho tlišwa ha papadi ya bolo ya mohope wa lefatše. Nakong ya lemo tse tharo lefatše lohle le tla be le rotha mona Afrika Borwa. Phephetso e kgolo eo naha ena e tobaneng le yona ke ho itokisetša ketsahalo ena e kgolo ya lefatše. Na o bona boitokisetšo ba rona bakeng sa ketsahalo ee bo tšamaya ka tšhwanelo? Na re etsa tšohle tseo re lokelang ho di etsa le hona ka lebelo le loketseng? Ngola moqoqo o hlahise maikutlo a hao ka sena. Sehlooho sa hao e be, '**Boitokisetšo ba rona bakeng sa mohope wa lefatše wa papadi ya bolo**'.

MATSHWAO OHLE KAROLONG ENA A:

50

KAROLO YA B**POTSO YA 2****DITEMA TSE TELELE TSA KGOKAHANO**

Ngola tema e le **nngwe** ya bolelele bo boletsweng ka hodimo.

- 2.1 O sebeditse hantle haholo ditlhahlobong tsa mariha kereiting ya 11. O pasitse dithuto tse tharo ka dinaledi. Mosebetsi ona o kgabane oo o o entseng o kgahlile batswadi ba hao haholo hoo ba o susumetsang hore o etse bongaka, empa wena o lakatsa ho latela lekala le leng la mosebetsi. Ba ngolle **lengolo** mme o tshehetse ka mabaka a hao ka dintlha tse utlwahalang.
- 2.2 O mongodi wa lekgotla la motse wa heno. Lekgotla le ne le tshwere kopano ya kgwedi le kgwedi ka Labohlano la beke e fetileng. Modulasetulo o o laetse ho tlisa ho yena metsotso ya kopano eo. Ngola **metsotso le lenanetsamaiso** tseo o neng o di ngole mohla kopano ya letsatsi leo.
- 2.3 E mong wa leloko o se a hlokaetse. Lelapa le kopa hore e be wena ya le rallang tokomane ya tsa bophelo ba mofu. Ngola tsa **bophelo ba mofu (obitjhuwari)** bakeng sa ho tla ballwa setjhaba ka letsatsi la lepato.

MATSHWAO OHLE KAROLONG ENA B:

30

KAROLO YA C**DITEMA TSE KGUTSHWANE TSA KGOKAHANO****DITAELO:**

1. Kgetha mme o ngole tema e **le nngwe** ho tse latelang.

2. Bolelele ba dipotso:

Ha o araba karolo ena, palo ya mantswe eo o e filweng potsong ka nngwe e lokela ho sebediswa jwalo ka tataiso feela.

3. Qala potso e nngwe le e nngwe leqepheng le letjha.

4. Sebedisa dihlooho tseo ho nehelanweng ka tsona.

POTSO YA 3

3.1 Motswalle wa hao o hlokahelletswe ke ntatae. O sitwa ho amohela se mo hlahetseng. Mo romelle karete ya matshediso eo ka yona o mo kgothatsang.

3.2 Motswalao o lokela ho o etela phomolong ena ya matsatsi a Keresemese. Ha a tsebe lapeng leno. Batswadi ba hao ba faletse moo le neng le dula teng ka lekeisheneng mme ba se ba rekile ntlo toropong. Mo ngolle o mo fe ditaello ka ho mo hlaloseisa hore na o tla fihla jwang moo o dulang teng.

3.3. Batswadi ba hao ba sa tswa ho o thusa ho ipulela kgwebo jareteng lapeng. Kgwebo ena ha e so hole le ho tsebisahala setjhabeng seo e se reretsweng. O batla hore kgwebo ena e tsebisahale motseng wa heno. Etsa pampitshana ya tlhahisoleseding (*flyers*) ho hohela le ho etsa hore kgwebo ya hao e tsebisahale ka dihlahiswa tseo o di rekisang.

MATSHWAO OHLE KAROLONG YA C: 20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100